

Gazdasági iskolát Kutasra.

Művelt kisgazdák nevelése nemzeti cél.

Írta: Greguss Máté.

A kutasi iskola ügye ismét napirendre került s a jelek azt mutatják, hogy egy éven belül felépül. Amint az újságokból kiveszem, az építkezés vezérgondolata nem az, hogy Kutasnak iskolát építsünk, mert arra szüksége van a kutasi és pusztai népnek, hanem az, hogy építsünk, mert ennek révén a munkanélküliek keresethez jutnak. Ez azt jelenti, hogy az iskolaügy másodrendű kérdés, pedig munkaalkalom épen ugy adatott volna, vagy még jobban, ha az iskola építésénél az itteni nép érdeke és iskolaszükséglete, valamint a célszerűség és tervszerűség lettek volna irányadók.

A múlt évben már szó volt a kutasi iskola felépítéséről. Volt pénz is, de akkor ezt a pénzt elvitték másfelé és más helyen építettek. Mi, akik Kutas fejlődését ismerjük és jövőjét tisztán látjuk, nem sajnáltuk az elvitt pénzt, mert egy tantermes iskoláról volt szó, pedig az egy tantermes iskola Kutas iskolaszükségletét nem elégíti ki. Hagytuk a kérdést azért is, mert arra számítottunk, hogy mivel ma már oly sokat beszélnek a tanyavilág elhagyatottságáról és arról, hogy a tanyai nép ügyét fel kell karolni, — Kutason, ezen a nagy tanyaközponton megvalóul az új típusú nyolc osztályos iskola, melyet úgy rendeznek be, hogy az felsőbb osztályu gazdasági iskola legyen a pusztai és tanyai mindkét nembeli ifjuság részére, melyben a várostól távollakó pusztai polgárok hat osztályon túl is iskoláztatni tudják gyermekeiket.

Sajnos, ebbeli feltevésünkben és várakozásunkban most is csalódtunk. Újra sablonszerűen építenek Kutason iskolát és ezzel évtizedekre kidugják a pusztai nép szemét. A pusztai ifjuságának újra meg kell elégedni az elemi iskolai képzéssel, mely pedig nem védi meg őket a zaklatásoktól és becsapásoktól.

Igaz, hogy nem régen Kutason csak 120 gyermek járt iskolába. De a meglehetősen nagy természetes szaporodás és a folytonos betelepülés következtében pár év elteltével a gyermekek száma duplájára szaporodhatik és szaporodik is. Most is csak azért van felvéve 120 gyermek a kutasi iskolába, mert több nem fér és így Kutas közvetlen közeléből is a távolabb eső iskolákba kénytelenek járni a gyermekek, aminek pedig az a következménye, hogy ezekben az iskolákban, de a közeljövőben mindegyikben segéd tanerőkre lesz szükség. Ez is baj lesz, mert a segéd tanerők lakásainak kérdése válik alig megoldhatóvá. A fentiekből az látszik, hogy Kutason a régi iskolán kívül nem egy, hanem legalább is két tantermes iskolát kell építeni, hacsak Kutast és a

puszta népét továbbra is mostoha gyermekként nem akarják kezelni.

Ha őszinték azok a beszédek, amelyeket lépten-nyomon hallunk az ország sorsát intézőktől, hogy csak kulturált néppel és kulturfőlénnnyel szerezhetjük vissza az elrabolt országrészeket, ha igaz az, hogy a mezőgazdaság intenzívitásától és fejlődésétől függ a nemzet sorsa, ha igaz az, hogy most már felismerték a tanyák világában élő nép elhagyatottságát és szegényletes nyomorúságát, ha igaz az, hogy a kisgazdaosztály a nemzet testének legértékesebb része: a nemzet gerince, melyre az ország bizvást támaszkodik, ha igaz az, hogy a tanyavilág elhagyott kisgazdái anyagi jóléthez, műveltséghez és a szükséges gazdasági ismeretekhez akarják juttatni, hogy ezzel lehetővé tegyék a nyugati nemzetek gazdáival való versenyt, — akkor a kutasi és pusztai nép joggal remélhetett és számíthatott arra, hogy az új iskolák a régi ősi és vaskalapos rendszer helyett a mai modern élet követelményeinek megfelelően és a felesleges cafrangoktól és veszedelmes kinövéséktől megtisztítva épülnek fel.

A tanya népe nem kér egyetemet, vagy más magas és drága képzőintézeteket, csak szerény kisgazdához illő gazdasági iskolát, ahol sokoldalú gazdasági ismeretek mellett a kisgazdának szükséges műveltséget is elsajátíthatja.

Aki a tanyai nép nevelésével, iskoláztatásával és helyzetének javításával foglalkozik, annak ismernie kell a gazdasági helyzetet és tudnia kell, hogy a pusztai népnek a városban nincs háza és nincs módjában gyermekeit az elemi iskolán túl is taníttatni. A városi iskoláztatás költségeit nem bírná el a gazdaság jövedelme, ha pedig a gazda mégis arra szánja magát, anyagilag menne tönkre, rövid idő alatt vagyontalan proletár sorba kerülne, de erkölcsileg is lecsúszna.

Mindezek nem következnenek el, ha Kutason lenne egy

gazdasági irányu nyolc osztályos elemi iskola.

Itt a pusztai ifjusága elsajátíthatná mindazokat a tudományokat, melyekre a kulturált kisgazdának szüksége van az életben anélkül, hogy szülési vagyonát az iskoláztatás felémésztené. A tanyai iskoláztatás mellett minden zökkenő nélkül folytathatná a gazdálkodást s így nemcsak megtartaná az ősi birtokot, hanem nagyobb tudással és rátermettséggel gyarapítani is tudná a maga és a nemzet javára. Az ilyen iskolát végzett fiú izzig-vérig gazda lenne a városi lakosság léhaságtól és könnyelműségtől mentes lélekkel. Az

ilyen iskola vezetőket termelne ki. Az ilyen iskola felszínre hozná azt a sok szellemi kincset, mely a nép lelkében addig rejtve, parlagon hever. Ebből az ifjuságból lenne az a középosztály, melyre Gömbös Gyula honvédelmi miniszter célzott, mikor azt mondotta, hogy a magyar kisgazdának a régi köznemesség szerepét kell betölteni. Ime, a honvédelmi miniszter előkelő szerepet jelöl meg a közéletben a magyar kisgazdának. De hogy juthasson ide, ha még olyan nagy tanyai központon sem állítanak fel gazdasági iskolát, mint Kutas?! És milyen módon akarják az elhagyott tanyavilág népét az elhagyatottságból kiemelni, a tanya ifjuságát műveltséghez és gazdasági ismeretekhez segíteni, ha nem gazdasági iskola útján?! És milyen módon akarják az ellenséges érzületű szomszédos népekkel szemben kulturfőlényünket biztosítani, ha nem gazdasági iskola útján?! A kultura főlényéhez nem elég a városok lakosságának iskolázottsága, szükség van művelt kisgazda középosztályra, mert elmúlt az az idő, hogy a paraszt paraszt legyen, dolgozzon, fizessen és hallgasson.

Nem akarunk mi diplomás embereket a mi fiainkból, hiszen diplomás emberből tulontúl elég van, hanem akarunk a tanyák világába művelt kisgazdákat, akik helyüket a közéletben is megtudják állni. Igazi, vérbeli kisgazda csak abból a fiúból lesz, aki a tanyák világában szerzi meg a műveltségét és a gazdasági ismereteket.

Ha nem kap gazdasági irányú iskolát Kutas és a pusztai, mi módon akarják pótolni azt a sok adót, amit befizetett s amelynek nagyrészét a városi fejlődés emésztette fel?

Azt nem mondhatják a vezető emberek, hogy nincs pénz! Erre rácsfolnak az eddigi költségek és építkezések, melyeket indokolatlanul és szükségtelenül eszközöltek.

Olvasom, hogy a kormány közmunkákra nagy összegeket folyósított. A vezető embereken a sor, hogy ezt a pénzt helyesen és okosan használják fel. Hasznosabb és szükségesebb dologra nem költethetnének, mintha Kutason egy gazdasági irányú iskolát építtetnek. Ehez az iskolához hozzá lehetne csatolni az iskola közelében levő hat hold földet, mely az orvosi lakhoz tartozik és amely a város tulajdona. A gazdasági iskola létesítésével úgy az állam, mint a város kötelességet teljesítené, adósságot róna le, mely csak áldást és dicsőséget hozna.